

ROK XXVI.
LISTOPAD 1932
Nr. 11.



JARO XXVI.
NOVEMBRO 1932
Nr. 11.



Krańcw. Dominikana preĝejo.

ESPERANTYSTA POLSKI
POLA ESPERANTISTO

WYDAWCY: POLA ESPERANTISTA KLUBO &
ELDONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ul. LUBICZ 34

REDAKTORZY PROF. DR. ODO BUJWID REDAKTANTOJ
TADEUSZ HODAKOWSKI

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: JULJUSZ KRISS.

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—, duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

OGŁOSZENIA:

ANONCOJ:

1 strona	Zł. 60—	1 paĝo	Zł. 60—
$\frac{1}{2}$ strony	" 32—	$\frac{1}{2}$ paĝo	" 32—
$\frac{1}{4}$ strony	" 17—	$\frac{1}{4}$ paĝo	" 17—
$\frac{1}{8}$ strony	" 10—	$\frac{1}{8}$ paĝo	" 10—

PRZEDSTAWICIELE — REPRESENTANTOJ.

Katowice: Soc. de Esper. Amikoj, Wawelska 3.

Paryż: S. Grenkamp, Paris 6. 4 rue de Vaugirard.

Warszawa: Pola Stud. Esperantista Societo, Leszno 99. m. 5.



WAŻNE DLA CHCĄCYCH KORESPONDOWAĆ Z ZAGRANICĄ!

Atentu! Ni malfermas en nia revuo la fakon: „Korespondado“.

Anonceto de 10 vortoj (krom adreso) kostas Zł. 1.—.

Enpagu tuj je nia PKO. Konto 406.660.

DANKONI!

Mi tutkore dankas al Red. S-ro Oskar Berman Prezidanto de T. E. R-o por lia amika akceptado kaj gastemeco dum mia dutaga restado en Varsovio.

S-ro S. SZYK, Prezidanto de esper. grupo ĉe Vilna Juda Turista S-to (Z. T. K.).

DO P. T. CZYTELNIKÓW!

Upraszamy uprzejmie P. T. Czytelników o załączenie znaczka pocztowego na odpowiedź, przy wszelkiej korespondencji, zarówno redakcyjnej jak i administracyjnej.

Do niniejszego numeru załączamy jako bezpłatny dodatek prospekt „Polskiego Kalendarza Astrologicznego“ na rok 1933.

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXVI JARO

K R A K Ó W
LISTOPAD 1932 NOVEMBRO

Nr. 11 Nr-o

POST LA LUBLINA KONGRESO.

(IMPRESOJ).

V-a pollanda kongreso de Esperanto en Lublin pasis sub signo de „pli da laboro ol da amuzo“.

Efektive kaj bedaŭrinde.

Kaj, se eĉ oni konstatis certan mankon en la afergvida parto, oni juĝu ĝin ne tro severe.

Kiu estas sen peko?

Laboraj kunsidoj estis vere interesaj. Faladis vortoj fortaj, ofte akraj por la orelo, sed elkoraj. Krom aktualaĵoj de nia polesperanta tendaro oni kalandris la rezolucion parizan. Ĝi metis bastonon en nian verdan formikejon. Tute nature: ĉiu ŝanĝatenco, ĉu politika, ĉu socia, reflektas same.

Sed en la miopeco proambicia kelkaj parolintoj ne vidis, ke la ĝenerala voko de la esp-aro pri la reorganizo de nia movado neniel atencis ies ajn ekzistadon aŭ meritojn. Ĝi postulis ja nur konkordigon, unuecigon de la tro dispecigata laboro de niaj tri centroj. Krome en Lublin evidentiĝis certa subjektiveco, kio estu nepre evitata en la juĝoj pri gravaj, seriozaj aferoj.

U. E. A.*) faras laboron vere utilan, grandiozan, I. C. K., K. R., kaj aliaj — same. Sed imagu kiom multe pli efika estus laboro de ili 3 kunfanditaj en unu potencaĵon centron!...

Jen nur tion celu ni, postulu per ĉiuj fortoj, per tuta nia — bona volo. Dise ni faros nenion, eĉ en la plej bona, plej demokratia parlamento. Ni havas ja tiurilate malgajan sperton...

Nia ĉefa nun zorgo estu: difini niajn rilatojn kaj kunlaboron kun la event. nova organizo, transdoni ambiciojn privatajn al la ambicio de la tuto.

Kiam la nova organizo transprenos la direktilon, ĉiuj entuziasmoj, kiujn oni konsideris ĝis nun „leonoj en la kaĝo“, havos okazon elpaŝi sur arenon vastan kaj tie utiligi siajn kapablojn kaj ideojn.

Dume preparu ni nin al tiu ĉi grava kaj respondeca tasko. En plena

*) La ornamaldono „ekzistanta de 25 jaroj“ estas nek bezona, nek konvena. Gravus ja la kvalito, pri kiu neniu dubas, ne la kvanto.

fido kaj en profunda kredo je la neelĉerpebla vivoforto de nia Esperanto. Kaj nur en paco, sen pikvortoj, kaj sen galo.

Ni estas ja pacaj batalantoj! En aferoj gravaj estu ni seriozaj, objektivaj kaj ĉiam — indulgemaj. Alie neniam la juĝo estos ĝusta kaj fidinda.

Kiel dirite estis en Lublin, belan ekzemplon de vere homama indulgemo donis al ni nia ĉefo, prof. Bujwid. Li (same mi) preferas kritikon eĉ severan, senindulgan, ol — flatvortojn. FrZ.

V-A POLLANDA KONGRESO ESPERANTISTA EN LUBLIN.

Kun granda intereso kaj senpacienco atendis pollanda Esperantistaro la V-an en Lublin.

Du jaroj pasis de post nia lasta landa kongreso. Pasintan jaron ne povis okazi pollanda kongreso, ĉar Polujo aranĝis la XXIII-an en Krakovo, kio postulis plenan streĉon de ĉiuj fortoj. Ne estis do eble krom tio ankoraŭ prizorgi la internajn aferojn de pollanda Esperantistaro. Necesis antaŭ ĉio prepari ĉion bonege por akcepti kaj gastigi en Zamenhofa naskolando niajn karajn gefratojn el tuta mondo.

Du jaroj pasis. Du jaroj krizaj, alportintaj al ĉiu el ni malboniĝon de vivkondiĉoj, al multaj perdon de laboro, penan baraktadon por vivado.

Ĉu en tiuj kondiĉoj la Kvina Pollanda sukcesos? Ĉu restis ankoraŭ fideluloj, kiuj malgraŭ ĉio batalos por la sankta afero?

Tiuj iom malgajaj pensoj boris verŝajne ne nur mian cerbon, kiam la vagonaro portis min al Lublin. Certe multaj samideanoj kun timo demandis sin mem, ĉu la Kongreso, dufoje jam prokrastita, sukcesos.

EN LUBLIN.

Sed jen, ni jam estas en Lublin.

Estas tre frua matena horo. Sur perono neniu Esperantisto. Cetere ni ne estas postulemaj kaj ni ankaŭ ja ne estas eksterlandaj gastoj. Ni trovos facile la vojon. La Lublinaj gesamideanoj certe multege laboris, preparante la Kongreson, eble ĝis plej malfrua nokta horo (lasta antaŭkongresna tago ja estas la plej labordona) kaj tial ili mallonge ripozas nun.

En la stacidomo nin atendas agrabla surprizo. Grandega bela aŭto kun klare videbla vorto „Esperanto“, verda stelo kaj terglobo. Tio estas aŭto, konstante pendanta tie kaj atentiganta, ke ĉiuj informoj en kaj pri Esperanto estas akireblaj ĉe la staciestro. Bona, imitinda ekzemplo!

Ni decidis veturi al la Akceptejo, kvankam la tuta urbo ankoraŭ trankvile kaj certe dolĉe dormas.

Rapide transportas nin kun niaj pakajoj la aŭtobuso kaj jen ni jam estas ĉe la Akceptejo. En la fenestro de la kafejo ni vidas belan verdstelan saluton, sed ankaŭ la Akceptejo ankoraŭ ne estas akceptanta nin, ĉar ĝi estas dume fermita. Ne estas ja kutimo en Lublin kuiri kafon jam je kvina matene.

Post kelkaj minutoj, de sudo kaj de nordo, de oriento kaj de okcidento komencas plui... per Esperantistoj. Jen venas Dratver, la malgranda studenta kolonelo, ne malĝuste, generalo (por ke li ne ofendiĝu! — konfidonca noto al la legantaro.), gvidanta tutan taĉmenton da stu-

dentoj, studentinoj kaj alispecaj varsovianoj. Kaj jen estas ankaŭ la du ĉefkolumnoj de P. E. D. — la altkreska (1 m. 80 cm.!)*) ĝenerala sekretario Hodakowski kun granda valizo (verŝajne enhavanta la tutan aktaron de PED.) kaj la bonkora, sed tre postulema kasisto de PED Alfus kun ŝtopita paperujo, kiu kaŝas certe la kason de nia landa organizaĵo.

Gojo plenigas la koron. Reciprokaj salutoj, manpremoj. Fakte, la Kongreso komenciĝas. La Akceptejo jam funkcias surstrate. Ĉar estas ja ni, kiuj akceptas unu la alian.

Sed ni rimarkas en la najbareco de la Akceptejo, ĉiam ankoraŭ fermita, alian kafejon, nome turkan. Ŝajnas, en la tuta Polujo la turkoj neniam dermas kaj ĉiam plej malfrue fermas kaj plej frue malfermas siajn kafejojn. Ni do unuanime decidis malfermigi konkurencan Akceptejon kaj ĉiuj iras al la turko.

Iu proponas, ke oni iru al la esperantista ĉefulo de Lublin, la bonekonta**) samideano Pruski kaj vekigu lin. Ĉiuj proteŝtas: li dormu ankoraŭ iomete, poste li ja havos denove sufiĉege da laboro.

Sed la estraro t. e. la PED - ĉefuloj estas severaj kaj ordonas maldormigi la lublinan subulon.

La ordono estas plenumata kaj jam post malmultaj minutoj Pruski aperas, freŝe lavita, zorge vestita, plaĉmienanta kaj salutas ĉiujn gracie, afable, plezure, post kio li tuj alpaŝas al la laboro kaj post minuto jam naĝas an maro de aliĝiloj, loĝejaj aferoj, kotizoj, ktp.

Alfus, mi kaj mia samurbano ricevas grandan ĉambron en Esperanta pensio, kie laŭ la aserto de s-ro Pruski, estas enloĝigata la tuta „Esperanta aristokratio“. Ni admiras la maldemokratecon de la afergvidanto, sed kaŝe ĝojas pro tiu komplimento.

En hotelo evidentiĝas, ke pro longa atendado en la Akceptejo kreskis al ni sufiĉa barbo. Ĉar estas dimanĉo, praktika Alfus, kiu alveturigis kun si razilon, savis nin el malagrabra situacio, proponinte afable sian spertan manon de kasisto por la razado ne nur de poŝo, kiel kutime, sed tiufoje de la barbo.

Ĉar li estas longjara fidela membro de UEA, mi intencas raporti al la Direktoro Jakob pri starigo de nova servo de UEA: la razada servo.

EN LA AKCEPTEJO.

Rapide ni revenas al la intertempe malfermiĝinta Akceptejo, la vera, ne la improvizita, konkurenca. Sinjoro Pruski dume jam plene dronis en la papera maro. Nur la harpintoj de lia kapo estas ankoraŭ videblaj kaj lia tondra voĉo aŭdiĝas tra la tuta ejo. Simpatia sekretariino f-ino Celina Rezniuk manenmane (ne komprenu: braksubbrake) kun s-ro Pruski kaj kun la ĝenerala sekretario, la vigla Ado (sinjoro, ne fraŭlino!) Zorkraŭt priservas la gekongresanojn, donante al ili ampleksajn pakajojn kun kongresdokumentoj kaj prizorgante multajn aliajn aferojn.

En apuda ĉambro s-ro Mieczysław Guterman zorge dismetas sian freŝeldonitan vortaron kaj aliajn Esperantajn librojn por la vendejo. Ankaŭ la fervorega Zawada jam estas tie kun siaj eldonaĵoj. Li, la eterna

*) Mi protestas kaj ĝustigas: precize 1 m. 85 cm. (Th).

**) Tiel en la manuskripto: ni divenas la intencon de l' aŭtoro, sed ne korektas, ĉar ankaŭ la „eraro“ estas prava (Red.).

idealisto, malpraktika eldonisto, sed bona Esperantisto, ŝovas al mi en la manon maŝinskribitajn siajn proponojn kaj rezoluciojn, kiujn li intencas meti al la Kongreso. Ĉiam li zorgas pri nia afero kaj deziras ĝian disvolviĝon.

Sed jen venas nia amata paĉjo — prof. Bujvid. Modesta ĉiam, trankvila kaj bonkora, li interesiĝas pri ĉiuj aferoj kaj preparoj kaj vigle pri diskutas kun kelkaj seriozuloj la aktualajn Esperantajn demandojn.

Iaj pli laŭtaj voĉoj subite aŭdiĝas. Du esperantaj kokoj ial intermalpacis. Jam la grizbarba profesoro estas apud ili kaj milde, sed decide, admonas ilin kaj faras fulmrapide ordon.

Sed estas jam tempo iri al la urbodomo por ĉeesti la solenan malfermon. Ni pagas por la trinkitaj teoj kaj kafoj laŭ la esperantlingva prezaro kaj forrapidas.

SOLENA MALFERMO.

La granda, bela salono de la urba konsilantaro, ornamita per reproduktaĵoj de historiaj dokumentoj, rilatantaj Lublinon, urbvidajoj kaj blazonoj, estas jam plenplena.

Evidentiĝas, ke la Kongreson aliĝis 144 personoj. Bela nombro, montranta, ke nia gesamideanaro restis fidela kaj sindone laboras por nia afero.

Honora prezidanto de la Kongreso apelacia juĝisto s-ro Stefan Lelk-Sowa malfermas la Kongreson, salutante la ĉeestantajn reprezentantojn de la registaro kaj urbestro, kiel ankaŭ la alvenintajn multnombrajn gesamideanojn, reprezentantajn ĉiujn partojn de Polujo.

Kiel prezidanto de la Kongreso estas elektata la konata fervora esperantisto, siatempe multe aginta en Lublin, s-ro dro Jan Mędrkiewicz, nun loĝanta en Chojnice. Honora prezidanto estas aklame elektata la meritinta gvidanto de pollanda Esperanto-movado prof. dro Odo Bujwid.

Post elekto de la prezidantaro dro Mędrkiewicz en ampleksa parolado priparolas pollingve la gravan laborprogramon de la Kongreso, atentigante speciale pri la demando de interŝtata akordo, rilatanta al la enkonduko de Esperanto en la lernejojn.

Sekvas longa vico de salutoj. Parolas la reprezentantoj de la Esp. grupoj el diversaj urboj de Polujo. Notinda estas la saluto de s-ino Osidacz nome de pollandaj blinduloj. Bialystoka urbestro oficiale salutis pere de s-ro Ŝapiro. Plej grandan intereson vekis pro sia kortuŝa enhavo la parolado de nia nigra samideano s-ro Kola Ajayi. Li esprimis per simplaj, sinceraj vortoj la grandan ĝojon pro ĉeesto en familia rondo de blankaj gesamideanoj. Dum siaj longaj vojaĝoj tra diversaj landoj li spertis, ke kono de kelkaj lingvoj ne sufiĉas kaj tial li lernis Esperanton en Bydgoszcz, instruita de s-ro Fethke.

Ni, blankuloj scias pri malamo inter nacioj, sed multaj el ni certe ne havas eĉ ideon pri grandega malŝato por la negroj en Ameriko. Ĉu ne estas nia devo batali kontraŭ tiuj malsaĝaj antaŭjuĝoj gentaj, rasaj kaj naciaj?

La reprezentantoj de la vojevodo kaj urbestro de Lublin ĉeestis nur la komencon de la malferma kunsido. Ili ne trovis ĝusta saluti la Kongreson. Konsciaj pri nia fina venko kaj pri praveco de la afero, por kiu ni batalas, ni notas tiun fakton senkommentarie.

LABORAJ KUNSIDOJ.

La laborkunsidoj de Lublina Kongreso estis tre viglaj kaj enhavriĝaj. Tio estas bona signo. Nenio estas pli malbona por movado, se dum laborkunsido unu parolas kaj ĉiuj aliaj plene je ĉio konsentas.

En Lublin iafoje la diskutoj estis eĉ tro bruaj, diferenco de opinioj ne estis kaŝata. Oni ne kisis sin ambaŭvange laŭ malnova pola maniero, sed iafoje en fervoro de la polemiko diradis eĉ akran vorton. Sed ĝuste tio estis montrilo de vivo kaj de tio, ke ĉiuj sincere batalas por la afero kaj tial ĉiu defendas sian vidpunkton. Nur afero, kiu estas por ni fremda, povas pasi sendiskute, ĉar por la ĉeestantoj estas absolute egala la sorto de ĝi.

Notinde estas, ke en la diskuto tute mankis la persona momento. Tiu momento, kiu mortigas kaj dispecigas aliajn movadojn. Ankaŭ estonte ni batalu pro ideoj, konvinkoj, sistemoj, sed ne pro personaj aŭ aliaj flankaj motivoj.

Dum la unua kusido estis vaste pritraktita la demando pri aranĝo de plebiscito en Folujo koncerne la enkondukon de Esperanto en la lernejojn. Tiu plebiscito estu prepara paŝo por la interŝtata akordo pri -Esperanta, por kiu de multaj jaroj batalas ĝia iniciatinto dro Czubryński.

Tiu temo estis jam detale pritraktata en „Pola Esp.“. La Kongreso decidis principe aranĝi la plebisciton, lasante la efektivigon kompreneble al PED.

Dua tre grava problemo pritraktita estis tiu pri la reorganizo de la Esp. movado en la mondo kaj en Polujo. La unua parto estis tre detale preparolita en la kunveno de UEA, okazinta la duan tagon de la Kongreso. Oni akceptis rezolucion, proponitan de Dro Mędrkiewicz, esprimantan la deziron de la UEA-anaro, ke „la Universala Esperanto-Asocio daŭrigu sian agadon por- kaj per- Esperantan kaj kunlaboru kun naciaj kaj fakaj Societoj, Detala raporto pri la UEA - kunveno aperos en sekvonta No de „Pola Esp.“, tial mi ne volas nun ion ajn aldoni.

Pri la sama afero la laborkunsido de Pollanda Esperanto-Delegitaro akceptis unuanime la jenan rezolucion, interkonsente prezentitan de s-roj Dro Mędrkiewicz, Lejzeroviĉ kaj Ŝapiro: „La konferenco de PED komisiis al la Ekzekutiva Komitato de PED uzi sian influon sur internacia kampo, ke la unuecigo de la Esperanto - movado okazu sur bazo de kunlaboro de la ekzistanta de 25 jaroj Universala Esperanto Asocio kun naciaj kaj fakaj Esperanto-Societoj kaj de ilia apogo financa per partopreno en komuna kotizo“.

(Fino sekvcs).

J. Ŝapiro.

WŁADYSŁAW GOSTYŃSKI.

NEFORGESEBLA ĈASADO.

Ĝi okazis kelkajn jarojn post la mondmilito. Mi estis finanta pezan kaj sendankan laboron: ordigi — kiel freŝbakita, tamen jam griziĝanta „juna“ edzo — mezgrandan, sed tute malzorgitan bienon. Tio ĉi estis afero tre malfacila pro diversaj kialoj, kiujn mi ne volas aludi, krom tiu, certe ankaŭ ne bagatela, ke preskaŭ la tuta bieno

estis jam de post 20 jaroj farmita po duono ĝis 2 morgoj aŭstraj*) al etaj farmistoj, najbaraj vilaĝanoj. Kaj ĵus post la milito, nova pola parlamento enkondukis agravan reformon, kiu malpermesis repreni farmitan teron!

Mi komprenis, ke la repreno estas unu el miaj plej gravaj devoj, kaj pro tio mi penadis vivi en plej bonaj rilatoj kun komisaro, kiu estris agraran oficejon en proksima distrikta urbeto. Li estis ankoraŭ juna, kaj ne tute konvena oficisto. Oni vidis ofte — dum la unuaj jaroj post la milito — eĉ je altaj postenoj similajn tipojn, kiuj elkreskis en la febra atmosfero de la mondbuĉado. Nu — tamen, aŭ ĝuste tial mi estis al li afabla, kaj kiam mi eksciis, ke li estas ĉasisto, mi eĉ vizitis lin, por lin inviti al ĉasado, kiu devis okazi post kelkaj tagoj.

Plezure mi estis surprizita, vidante ĉe li tutan arsenalon. Dutubaj pafiloj, karabenoj, bajonetoj, mallongaj apogpafiloj, revolveroj, sabroj, rapiroj, eĉ pikilegoj kaj mangranatoj ne mankis tie. Ĉiuj bele aranĝitaj sur muro kaj ornamitaj per granda cervo kornaro. Vidinda kolekto! Ke tiu ĉi altkreska, bela malgrasulo amas armilojn, estas ja klare. Sed ĉu li ankaŭ bone ĉasas, ni ankoraŭ vidos. Mian suspekton plifortigis tio, ke mi vidis en lia armilaro nek ĉasan poŝegon, nek ĉastranĉilon, kaj ĉashundon li ankaŭ ne havis. Ĉu li ne similus iom al Tartarin el Taraskon'?

Sed „celo sanktigas ja la rimedojn“. Mi invitis lin al la ĉasado. Kaj por sigeli tion ĉi, ni iris al proksima restoracio. Tie, pro speciala „ĉasista brandeto“, kiu bonege plaĉis al li, li fariĝis mola, kiel vakso kaj ekbabiladis diversajn, gravajn por mi novaĵojn. Ni ankaŭ amuziĝis pri la venonta ĉasado kaj mi bedaŭrinde konstatis, ke mia gasto ne estas ankoraŭ spertulo en tiu ĉi sporto. Li verŝajne fariĝis ĉasanto dum sia milit-servo, kaj mi antaŭvidis, ke li estos primokata de aliaj gastoj, maljunaj bonaj ĉasistoj. Tamen praktika vidpunkto venkis miajn skrupulojn, kaj mi atendis eĉ bonhumore la societatan eksperimenton.

Venis la neforgesebla ĉastago, decembra, iom varmeta. La neĝo estis malseka. La vento malforta sed sentiga. Mi sendis je la 6-a paron da ĉevaloj al la urbeto por invititaj gastoj. Je la 8-a alvenis kiel unua, per propra aŭtomobilo inĝeniero P. kun du oficiroj el urbeto regimento. Li estis bona pafanto, konis bonege ĉiujn ĉasterenojn en la ĉirkaŭaĵo kaj estis pro sia energio preskaŭ ĉiam gvidanto de ĉasadoj. Ankaŭ hodiaŭ.

Memorante pri la komisaro mi petis la inĝenieron, ke li bonvolu donadi al la nova gasto la plej bonajn postenojn. La inĝeniero akceptis tion memkompreneble, kaŝe ridetante. Nun alvenis (rajde!) najbaro L. iom freneza, sed ĉiam ĉarma kaj originala. Jam alvenis ankaŭ aliaj gastoj el urbeto: advokato, alta juĝeja oficisto (fama ĉasanto), urbestro (ĉiam bonege vestita kaj armita de la pinto de ĉasŝuoj ĝis la plumeto sur ĉasĉapelo — sed neniam trafanta!) kaj fine la komisaro. Apud riĉe kaj dece vestita urbestro, li aspektis iom strange. Aŭtomobila ĉapeto kovris lian kapon, kaj el sub iom tro longa „khaki“-kolora soldatmantelo estis videbla nigra longa pantalono, kiu ridige kontrastis al blankeco de la neĝo.

*) 1 morgo aŭstra = 0.576 ha.

Jam post reciproka prezentado, kiam la gastoj preparadis kaj ŝargadis pafilojn kaj plivigligis kuraĝanimecon per pura, forta brandeto sekala mi rimarkis unuafoje etajn mokojn pri nia ĉasa novulo. Por savi lin el danĝera ĉasa interparolado, en kiu li senespere baraktadis, mi nerimarkeble enkondukis alian, malpli glitigan temon. Kaj ĝuste li — komisaro — ekatakis min tiam, verŝajne pro dankemo, je mia Añileus'a kalkano (kiu ĝin ne havas?),

Sed jam sinjoro P. atentigis nin, ke estas la deca tempo komenci ĉasadon. Do ni ĉiuj eliris kampen al unua pozicio, kiu estis proksima al domo. Alveninte tien, inĝ. P. disponis la peladon sub gvidado de maljuna arbargardisto iri pluen kaj ĉirkaŭi silente proksiman arbitaron paniklan, kaj nin, ĉasantojn, al linio, kiu kuris preskaŭ rekte, laŭlarĝe trans la valo.

Cent metrojn antaŭ ni kreskis la maldensa arbitaro. Kion ĝi eljetos? Ĉu eble deziregitan vulpon kiu antaŭhieraŭ forŝtelis el tiu ĉi kabano porkidon? Ni bone atentu!

Mi okupis la plej malbonan lokon je la dekstra flanko, tre proksime al rivero kaj tremis pro suferiga, malseka vento. La distancoj inter la ĉasistoj povis esti po ĉirkaŭ 80 metroj. La komisaro staris en la mezo de la vico, bone videbla de ambaŭ flankoj ĉar la deklivo de la tereno estis konkava, simila al grandega, malprofunda pladego. Je la maldekstra flanko, super ni, observis nia ĉasgvidanto tra kampa lorneto ĉenon da enpelantoj, kiu kaŝiĝadis malantaŭ la arbitaro.

Eksonis de malproksime apenaŭ aŭdebla fajfo. Estas signo, ke la pelado atingis jam sian pozicion. Longa trumpetsignalo fluas nun tondre trans la valo kaj subite la dormema, violkoloreta juna arbitaro antaŭ ni viviĝas. Elektra fluo trakuras la vicon de ĉasistoj. Nu — fine! Ĉiuj koroj forte batas. Bruo, krioj, ĉiam pli proksime. Oni povas ilin diferencigi. — Tenu-u-u! Kato-o-o-n! *) — eksplodas subite en la densaĵo...

Ho, ĉu vi konas tiun ĉi emocian momenton? Kaj jen — vidu — la unua leporo eksaltas el la arbustaro kaj senhezite direktiĝas al la mezo de interspaco inter du senmovaj ĉasistoj. Ektondras pafado. Salto. Rulado. Kaj jen dua leporo, tria... — Tenu-u-u! — Pafado, maltrafaĉo. Denove pafado. Kapriolo. Iu devojiĝinta ŝrotero preterfajfas. Je maldekstra flanko ankaŭ vigla pafado. Nur la centro de la vico silentas. Envie rigardas la komisaro siajn felicajn najbarojn. La pelado proksimiĝas jam al la limo de la arbitaro. Ankoraŭ kelkajn sekundojn kaj eksonas averta signalo de la gvidanto, por ke ni pafu nur malantaŭen! Sed jen! — Vidu! — Jen eksaltas la lasta malfruĝinta leporo kaj direktiĝas rekte al la komisaro. Mi ekspiras plezure. Nu ja! Afabla, bonedukita kato. Mi ridetas. Kiel kuraĝe ĝi kuras rekte al sia mortigonto. Hu! Kio estas? Ĉu li frenezigiĝis? Kion li faras? He! La komisaro kuŝiĝas! En malsekan neĝon! Kiel soldato sub malamika fajro. Diablon! Kataro preskaŭ certa. Kaj ĉu li ne aŭdis avertsignalon? Mi ridetas konfuzo. Sed ankoraŭ pli konfuzita ol mi ŝajnas esti le leporo mem. Ĝi ekhaltas subite kaj ekstaras sur postaj piedoj. Hi, kiu estas tiu ĉi homaĉo, kiu volas pafi al mi kun apogo. Tio ja ne decas! Arogantaĵo. „Shocking“! Jen idilia bildo. La komisaro tremas pro emocio. — Kiel proksime ci staras, mia viktimo. Eble 30 metrojn. Ĝi

*) Tiel oni nomas popol-kaj ĉasistdialekte la leporon.

estos la mia! — Jam ekpafi li volas. Sed el maldekstra flanko aflugas tondra, tuba voĉo de nia gvindanto: — fi — komisaro — fiii... —

Kaj nun okazas io komika. La staranta leporo miskomprenas, ke tiuj fikrioj estas destinitaj al ĝi kaj ekscitita atakas subite la komisaron. Tiu lasta, surprizite, ekpafas blinde kaj maltrafaĉas. Densa, blua nebuleto^{**}) kovras por unu momento la leporon kaj pafiston. La forkureganta leporo pretersaltas tiel proksime al la komisaro, ke ĉi tiu ne povas sufiĉe rapide ŝanĝi sian kuŝantan pozicion. Kiam la nebuleto maldensigas, ni vidas la leporon malantaŭ nia vico. Sen neniu postpafas. Oni tion eĉ ne povus, ĉar skuiĝas la ventroj kaj ventregoj, kaj eĉ el la pelantaro alvenas laŭtaj mokridoj.

Eksonas duobla trumpetsignalo. La unua pelzono estas finita. Ĉiuj kunvenas je maldekstra flanko. Atmosfero ŝarĝita de rido.

— Kiom vi havas?

— Unu, sed bonan.

— Kiom vi fuŝĉasis?

— Du nulojn.

— Kaj vi?

— Mi havas unu kaj duonon.

Ĉie senkulpaj ŝercoj. Ankaŭ komisaro ridetas. Li penadas fari bonan mienon al malbona ludo. Sed en tio ĉi li malsukcesas.

— Ĉu vi ne malvarmumos? — oni lin mokas.

— Kial la leporo ekstaris antaŭ vi? — demandas malice la urbestro, kiu ĵus hazarde mortigis unu leporon.

— Ĝi ekkonis vin, kiel reprezentanton de la registaro — ridas la advokato.

— Sed kial vi ne pafis al la staranta leporo? — persekutas iu obstinulo.

— Kaj kial vi ne pafis la duan fojon? — insistas iu alia.

— Ĉu la ŝarĝo eble malsekiĝis?

— Vi devas estonte nur uzi akvorezistan pulvon.

— Mi petas sinjoroj — disponas inĝeniero P. — al plua laboro.

* * *

Sinjoro komisaro fariĝis de nun fama en la ĉirkaŭaĵo. Oni primokis lin akre, malgraŭ ke li jam en la nun sekvanta „kaldrono“ mortpafis du leporojn, kaj akiris siajn ĉasspronojn. Oni invitadis lin de nun ĉie kaj li certe atingus sperton en Huberta fako, se li — sub influo de iu virinaĉo — ne forlasus la kutiman vojon de simpla oficisto.

POLLANDO KAJ DANZIG.

EL HISTORIO DE L' ARTIKOLO.

Por informi, kial ni enpresas ĉi suban artikolon, ni devas rememorigi kaj konatigi kelkajn detalojn:

En „Heroldo de Esperanto“ aperis en februaro aŭ marto de k. j. sub titolo: „Politiko en opinio de esperantistaro“ artikolo, verkita de iu germano, pritraktanta la t. n. „Polan (aŭ Danzigan) koridoron“. La artikolon skvis la ĝustiga respondo el pola flanko. Post tio en junio aperis artikolo subskribita de Danziga Esper. Societo. La artikolo vekis intereson de krakovaj historiistoj kaj scienculoj, profesoroj de universitato, kiuj preparis respondon kaj ĝustigon por „Heroldo de

***) Li uzis ankoraŭ nigran, fuman pulvon.

Esperanto". La respondo al la Redakcio akompanis letero de Pollanda Esperanto-Delegitaro kun afabla peto, ke la Redakcio enpresigu lojale la respondo en „H. de Esp.". La leteron tiel respondis la Redakcio:

„Ni bone ricevis yian ŝatatan leteron de 16. XI. kaj kun intereso notis ĝian enhavon. Certe estas grava fakto, ke du eminentaj specialistoj respondas al artikolo en Esperanto. Tamen ni ne ŝatas, publikigi la artikolon en Heroldo, pro jenaj kaŭzoj:

1. Car la artikolo de Danziga Esp.-Societo aperis jam en junio; do la afero jam iom forgesiĝis ĉe niaj legantoj kaj, pro ĝia delikateco, estas preferinde, nun ne repreni ĝin.

2. Car antaŭ nelonge ni petis en Heroldo, sendi al ni artikolojn, kiuj estas taŭgaj ne por malamikiĝi, sed por amikiĝi la diversajn naciojn.

3. Car pro la sama kaŭzo (kiel dirite sub 2) ni jam malakceptis kelkajn aliajn politikajn artikolojn.

4. Car vi skribas, ke la artikolo aperos en „Pola Esperantisto". (Cetere, pro nia ampleksega redakcia materialo ni, se entute, povus publikigi ĝin antaŭvideble ne antaŭ januaro).

5. Car, laŭ nia opinio, oni devas konsideri pli la novtempan situacion ol antikvaĵojn. Ekzistas nuntempaj faktoj ke: 1. Germanujo malgajnis militon, sekve de kio Polujo ricevis i. a. la koridoron kaj specialajn rajtojn en Danzig; 2. Germanujo deziras ricevi rektan interligon kun Orienta Prusujo kaj Danzigon; sed same Polujo deziras konservi rektan aliron al la maro; 3. la loĝantaro de Danzig estas germana; 4. Germanujo kaj Polujo devas provi, malgraŭ la kontraŭaĵoj, vivi najbare kaj, per pacaj traktadoj, transponti la kontraŭaĵojn. Al tio helpas nek libroj kiel tiu tradukita de Grenkamp nek pretendemaj artikoloj egale el kiu flanko ili venas, sed al tio helpi povas nur la bona volo sur ambaŭ flankoj.

Laŭ la persona opinio de subskribinto, la „koridoro" estas la plej stulta rezulto de la pactraktadoj; aŭ, oni devis lasi ĝin ĉe Germanujo kaj, eventuale, doni al Polujo alian maraliron (inter Orienta Prusujo kaj Litovujo), aŭ oni devis doni al Polujo tutan Orientan Prusujon — ĉi lastan solvon mi kiel germano kompreneble malsategus, sed ĝi kreus almenaŭ klaran situacion kaj prezentus malpli da danĝero por estontaj konfliktoj ol la nuna stato.

Ankaŭ mi subtenas la tezon, ke Esperanton oni povas uzi kaj azu por ĉiaj celoj, do ankaŭ por politikaj celoj, kaj ke la t. n. interna ideo estas pli vere io ekstera, io aparta, kvankam mi persone tiun „internan ideon" tute ŝatas kaj apogas, t. e. mi apartenas al tiuj, kiuj deziras pacan kaj harmonian kunlaboradon de ĉiuj popoloj sur la tero; el ĉi-lastaj kaŭzoj mi preferas, ke en Heroldo troviĝu ĉefe artikoloj, kiuj estas taŭgaj por amikiĝi kaj interpaciĝi, anstataŭ por amikiĝi kaj interpaciĝi, anstataŭ por disigi.

Esperante, ke vi ĝuste komprenos niajn motivojn, ni restas k. t. p."

Sendube la motivoj estas pravaj, sed ne tute:

1) La diskuton oni devas konduki laŭ la justa principo: „audiatur et altera pars".

2) La partioj devas havi eblon de liberaj eldiroj, se oni volas eviti riproĉon de partieco.

3) Plej bone, plej prudente kaj plej ĝuste estas ne tuŝi similajn temojn en la gazeto, kiu estas „neŭtrala". Ĉu ne sufiĉas la politiko en niaj ĉiutagaj, naciaj gazetoj? Ĉu ni devas ĝin nepre enkonduki en Esperantajn? Sed, se oni tion faras, en „internacia", „neŭtrala" gazeto, oni devas esti konsekventa kaj justa ĝisline.

Tial ni plej amike kaj kore konsilas al ĉiuj Esp. gazetoj; ne tuŝu malsagablajn politikajn temojn.

Nune ni kontentiĝas nur per respondo en P. E., estontece ni devos konduki alie.

P. E. D.

La prahistoria materialo, precipe en la stato, en kiu ni ĝin konas nuntempe, ne taŭgas ankoraŭ, ke oni sur ĝia bazo apartigu la popolojn, tiom pli opiniu pri ilia aparteneco. Nur escepte ni povus pri tio paroli, sed ankaŭ tiam nur ĝenerale kaj rezerve, ĉar multfoje, kie hodiaŭ oni konstatas etnikajn influojn, ili povas esti kulturaj, de l' kredo k. t. p.

Identigi la pomeraniajn kulturojn kun la vandalaj, burgundaj, ruĝeraj, kiel tion faras la aŭtoro de l' artikolo, estas ĝuste metodika eraro, vastiĝanta lasttempe en historilibroj — eraro des pli granda, ju pli forte oni tion asertas. — Tiuspecaj asertoj estas ankaŭ sekvoj de falsa rilatiĝo al la prahistorio, kion konfirmas la fakto, ke la pridiskutata problemo ekzistas nur inter la pol-germanaj limoj. La diskuto mem kaj precipe ĝia formo igas nin rigardi kun granda skeptikismo al la atingitaj rezultoj kaj motivoj, kiuj estas la gvidpunktoj de prahistoriistoj.

Etnikan diferencigon de l' pol-germana ĉelimiterritorio ekkomencis jam la mortinta profesoro de l' berlina Universitato, prof. Gustav Kossina kaj liaj lernantoj kontinuas la laboron. La laborrezultoj de l' majstro kaj de liaj lernantoj estis riproĉataj kaj malestimataj eĉ inter la germanaj instruituloj, ne menciante jam pri la skandinavaĵ k. t. p.

Rilate al la detaloj de l' artikolo oni devas konstati jenon:

1). Laŭlonge de l' baltika marbordo kaj sur najbaraj teritorioj oni povas sendube distingi tiajn kulturojn, kiuj per sia deveno elmontras Skandinavion, sed ofte en kelka signifo ili estas trairaj kaj tial mallongdaŭraj. — Apud ili ni renkontas ankaŭ potenciajn kulturojn, devenantajn de oriento, sudo (kulturo laŭsica pole: łużycka) kaj sud-okcidento, kies negermana karaktero estas senduba. Sur bazo de novaj esplorzultoj montriĝas, ke eĉ tiuj kulturoj, kiujn oni konsideris nordaj, estas de tute alia deveno.

2). En antaŭhistoriaj tempoj post Kristo, nome en etnikaj diferencig-tempoj de l' popoloj, loĝintaj apud la Balta Maro, ĉiam pli kaj pli gravan signifon akiras la baltaj popoloj (negermanaj). Tiu signifo estas tiom pli granda, ĉar la kulturoj atribueblaj al tiuj popoloj havas konstantan, daŭran karakteron, kiel la plimulto da t. n. nordaj kulturoj.

3). Se oni tamen volus paroli pri kulturoj de nordo devenantaj, do iliaj posedantoj povas esti nur skandinavaj Germanoj, nekontinentaj, do ne la prauloj de l' hodiaŭaj Germanoj.

4). Neprecizaj kaj eraraj estas ankaŭ konkludoj rilatantaj Pomeranion kaj ĝian rilaton al Polujo: La pola ŝtato aperas sur historia scenejo jam en la deka jarcento, sed ĝi certe ekestis jam en komenco de l' naŭa. Pomeranio — la tuta spaco inter Vistulo kaj Odro — estis jam en deka jarcento posedata de Poloj. Boleslao la Brava (Chrobry) fondis en 1000 jaro episkopajon pomeranian en Kołobrzeg, kiel apartenantan al gnezna ĉefepiskopaĵo, do al la pola eklezio.

5). Komence de l' XII-a jarcento sendependiĝas Pomeranio iugrade de Polujo. Boleslao Kurbobuŝa redependigis Pomeranion de Polujo, ne nur danzigan sed ankaŭ ŝĉecinan. Samtempe li fondis por okcidenta Pomeranio episkopajon en Volin (poste transportita al Kamień). Eĉ post la morto de Boleslao Kurbobuŝa serĉis la okcidentaj Pomerani-princoj helpon kaj subtenon de Polujo, ekz. Boguslao Ŝĉecina ĉe Mieŝko la III en Gniezno en la jaro 1177.

6). Danciga Pomeranio estis regata post morto de Boleslao Kurbobuŝa de la plej aĝa el la Piasta dinastio (laŭ la statuto de B. K.) pere de la altranguloj, nomitaj de senioro. La unuaj regantoj de danciga Pomeranio estis Subislao, Sambor kaj Mestwin, kiuj estis elektitaj de polaj princoj. Nur post la morto de Leŝko la Blanka en la jaro 1227, la an-

taŭaj oficistoj de l' polaj princoj sendependiĝis de Polujo. Tiu epoko daŭris tre mallonge, ĉar la lasta pomerania princo, Mŝĉuj, donacis en februaro en la jaro 1282 tutan Pomeranion al la pola princo Przemysław la II., reganta tiutempe en Grandpolujo. Przemysław, al kiu la pomerania kavaleraro homagiis ankoraŭ dum la vivo de Mŝĉuj, post ties morto okupposedis Pomeranion kaj regis ĝin trankvila ĝis sia morto.

7). La unuajn postgnojn de germana koloniigado oni povas renkonti ĉirkaŭ la jaro 1224, en la hospitala frataro de „Sankta Gotardo“. La motivoj de la koloniigado estis pure ekonomiaj kaj sub nenia kondiĉo oni povas ligi kun ili la politikajn kaj naciajn problemojn. Ili (la motivoj) gravas nur jure sed ne etnografie. La plej bona pruvo estas, ke malgraŭ la laŭdira filogermana interna politiko de l' pomeraniaj princoj de tiu tempo, la plej gravajn oficojn okupadis nur Poloj (kastelanoj, reĝaj tablestroj, subkamerarioj ktp.).

8). De Przemysław la II, kiu en j. 1295 estis kronata pola reĝo, la Danciga Pomeranio ligiĝis kun Polujo. Sed jam en la jaro 1308 la brandenburgaj markgrafoj invadis Pomeranion. La pola reĝo Łokietek pro malforto silente konsentis, ke la danciga kastelano Boguŝo, kiu tiam estis ŝarĝita per defenddevo de Pomeranio kontraŭ brandenburga invado, helpalvoku la krucordenon. La krucordenanoj elpelis la brandenburgajn markgrafojn, sed mem okupis la tutan Pomeranion, per kruelo kaj perforto (buĉado al loĝantaro en Dancig, bruligo de l' urbo). Polujo ne aprobis tiun perforton. Łokietek kaj Kazimiro le Granda krom la armila batalo, penis reakiri jure Pomeranion. Du procesojn en la jaroj 1321 kaj 1339 Polujo gajnis, tamen Pomeranion ne reakiris. Nur en la jaro 1466 post venka disigo de krucordenanoj, ĝi revenis al Polujo.

9). Tute malĝuste prezentas la danciga Esp. Societo la interrilatojn inter Danzig kaj Polujo. Jam en komenco de dekdujara milito 1454—1466 kun la krucordenon, Danzig agnoskis la polan reĝon kaj ricevis la unuan privilegion de reĝo Kazimiro Jagelido en la jaro 1454, kaj pluajn de la sama reĝo en 1455, 1457 (du priv.), 1472 kaj 1477; tiuj privilegioj estis bazo de Danciga aŭtonomio kaj memregado dum tempoj de pola supereco. En posteaj tempoj la polaj reĝoj havis grandan influon en la internaj rilatoj per siaj dekretoj eldonataj pro la procesoj inter la civitanoj dancigaj. Al tiaj aktoj apartenas: ampleksa verdikto el j. 1526 (t. n. constitutiones regis Sigismundi) kaj la alia verdikto de reĝo Sigismundo Aŭgusto el j. 1552, ordinaro de reĝa komisiono el j. 1570, privilegio de reĝo Stefano Batory el j. 1585 (erare nomata tractatus portorii), verdikto el j. 1678, ampleksa verdikto el j. 1750.

10). La samajn rajtojn kiel Danzig havis ankaŭ aliaj polaj urboj, kiel rajton de monfarado, aranĝado de fortikaĵoj ktp. La unikan rajton koncerne la fermadon kaj malfermadon de l' haveno havis nur Dancig, ĉar neniun alian marhavenon Polujo havis; sed tamen nur sur bazo de privilegio eldonita en la jaro 1457 de pola reĝo, ĝi povis la havenon fermi kaj malfermi kun konsento de la pola reĝo aŭ lia anstataŭanto, kiel tion klare atestas la privilegio el 1585.

11). Danzig provis kelkfoje kontrakti memstare eĉ memstare partopreni militojn, sed ĝi kaŝis tion antaŭ Polujo, tamen kontraŭ tiaj provoj de gvidado de propra politiko kontraŭstaris ne unufoje la polaj reĝoj (ekz. en

1635); al Aŭgusto la III Dancig pagis pro tio pune 600.000 florenojn. Ĝi rajtis nur (kiel aliaj urboj) sendi siajn deputitojn en komercaj aferoj, kion permesis Jan III. en la jaro 1678.

12). Sur la Danciga foirejo estis malprivilegiitaj tiuj, kiuj ne apartenis al urbanoj Dancigaj, en rajto de senpera vendado al fremdaj komercistoj aŭ ĉe aĉetado de ili. Tio estas vera. Sed tiaj instrukcioj estis tiutempe bone konataj en urboj, oni renkontas ilin ankaŭ en la polaj urboj. ekz. en Krakovo, kie ili kuniĝis kun la bone konata leĝo, nomita ius emporii (ius stapulae). En Danzig la limigoj koncernis ne nur la nobelulojn de Polujo, sed ankaŭ de Pomeranio, kaj eĉ urbanojn el aliaj urboj Pomeraniaj, eĉ el Elbląg kaj Toruń. Tio ligiĝis kun tiutempa apartiĝemo de l' ekonomia politiko de l' urboj.

13). Post la unua divido de Polujo (en 1773) Danzig kun distrikto restis ĉe Polujo, malgraŭ tio, ke teritorie ĝi jam ne kunis kun ĝi, ĉar Pomeranion okupis Prusoj. Nur post la dua divido de Polujo en la jaro 1793 Danzig trairis en la posedon de Prusoj, kontraŭ kio ĝi forte protestis. En la jaroj 1807—1815 Danzig estis libera urbo, sub protekto de prusa reĝo kaj saksa, kiu estis samtempe varsovia princo. Do Danzig estis kunigita kun la krucordeno kaj poste kun Prusoj nur dum 275 jaroj, (1308—1466. 1793—1807, 1815—1918), dume al Polujo ĝi apartenis pli ol 500 jarojn (de minimume 1000—1227, poste en jaroj de 1466—1793).

14). Tutan sian potencon kaj riĉecon ŝuldis Danzig al Polujo, al tio, ke ĝi estis ununura granda haveno de l' granda ŝtato, kiu antaŭ sia divido havis 732.000 kv. kilometrojn, el kiuj 200.000 km. kuŝis apud Vistulo kaj ĝiaj branĉriveroj, kiuj servis por transportado de greno kaj arbaraj varoj al Danzig. Post forpreno de Danzig for de Polujo, la urbo dum mallonga tempo malaltrangiĝis kiel haveno, nur post la versala traktato, apartenante al pola imposta teritorio, ĝi releviĝis, por denove okupi unuarangan gravan lokon. Ke ĝi retenis malgraŭ longjara pola regado germanan karakteron, ĝi tion ŝuldis al tolerema nacia politiko de Polujo, kiu ĝin pridonacis per tiom multaj privilegioj.

Rektoro Dro Stanisław KUTRZEBA, Dro Jan DĄBROWSKI
profesoroj de l' Universitato en Kraków.

TRIUMFO KAJ MORTO.

Ne forgesiĝas estas en sporthistorio la 28 de aŭgusto. „Challenges“ en Berlino. Aviadistoj de kvin nacioj partoprenis en tia sensanga, la plej nobla luktado, en kiu nur propran vivon oni riskis. Certe, ke multe da homoj observis maltrankvile tian flugon, serĉante en telegramoj raporton pri jam trapasita distanco. Ne mirige estas, ke en Tempelhof, loko de l' starto, atendis krom reprezentantoj de l' estraro cirkaŭ 50 miloj da scienculoj, kaj ĉeestintaj poloj streĉis okulojn por vidi, ĉu arĝentaj flugiloj aperos unue. Trapaso de 7000 km. cirkaŭ centra Eŭropo ne kutime ekscitadis tutmondon.

Venko de leŭtenanto Żwirko fariĝis nacia triumfo. Eĉ fremduloj atestis moderecon, simplecon kaj objektivcon de lia fortostreĉo dum la flugo super Alpoj kaj maro.

Ambaŭ junaj, ambaŭ identaj Żwirko kaj inĝeniero-konstruisto Wigura atingis sian celon, pruvigis, ke R. W. D. 6, en Polujo konstruita, ne cedis al la plej bonaj flugaparatoj. Sur startplaco eksonis pola nacia himno.

R. W. D. 6 prezentis sportturistan konstruajn, seĝoj de observanto kaj aviadisto troviĝis apude.

Kiel unuaj rapidis la antaŭa venkinto Morzik kaj Poss (Germanujo), por gratuli sincere al Żwirko.

Sed granda feliĉo ne daŭris longe.

Ceĥoj ekzakte akcentis deziron gasti la polan venkintan ekipon kun Ĵwirko en Praha dum internacia flug-„meeting“-o. R. W. D. 6 elstartis la 11-an de septembro al Praha, elstartis lastafoje. La katastrofo sekvis apud Cierlicko (Ĉehoslovakujo).

Unu atestanto de l' katastrofo rakontas en Ilustrowany Kurjer Codzienny:

Subite ĉirkaŭ la 8 horo amasiĝis okcidente nigraj nuboj, ekblovis vento, kiu grandiĝis je huragano. Sur horizonto aperis aeroplano, luktanta kun la ventego. Aviadisto ne povis reteni ekvilibron. El aparato komencis ŝutiĝi argentaj pecetoj. Atestantoj observis timege. Subite rompiĝis tuta maldekstra flugilo kaj flugegis portita de vento. Nubo de argentaj pecoj. Motoro haltis. La aparato renversiĝis en la aero, falinte kun terura bruo sur arbareton kaj per sia pezo rompis du piceojn.

Ruboj, kadavroj.. Urbestro Chmiel eltiris legitimilon. Li paliĝis... je Dio... nia Ĵwirko. En okuloj de ĉeestantoj konsterno. Oni aŭdis murmureton: „Fieraj ni, Poloj, estis, en eksterlando pri la pola aglo. Ĉiu konis lian nomon. Lia morto por ni dolorega sortbato“.

Kune kun Polujo, skribis „B. Z. am Mittag“, kovris funebro la germanan aviadistaron la morto de la eminenta kaj samtempe ne kutime modesta aviadisto, kiu en tiel rapida tempo akiris amikojn en Germanujo. Ing. Wigura konstruisto estis fidela helpinto, bona kamarado de leŭt. Ĵwirko. Ne pli malgranda estas funebro post li ol post la venkinto.

Ministro de trafiko, barono v. Eltz-Ruenbach en sa kondolenc-skribo al pola „charge d' affaires“ diris: „Ambaŭ aviadistoj kontribuis multe por disvolvo de turismo, iliaj modestaj, afablaj personoj lasis en Germanujo ĝeneralan simpatian“.

La stipendio por aviadist-lernantoj en la lando kaj sonorilo en Cierlicko Dolne (loko de l' morto) estas rememorigontaj al junularo miajn du homojn-meteorojn.

H. Wasilewska.

DRO. NEK.

KIAL NI PREFERAS BLONDULINOJN?

Blondulino kaj nigrulino. Falsita nigrulino. Ni restu ĉe nigrulinoj.

La virino kun malhelaj haroj povas esti por ni, viroj, en duobla maniero danĝera: per sia malfideleco kaj per sia fideleco. Kun blondulino ni riskas nur unu: malfidelecon. Fidela ŝi certe ne estos. Kaj ankoraŭ unu: se ni estas malfidelaj, blondulino ne faras skandalon. Por konveneco ŝi disviŝas larmojn kaj malpeze ekspiros — kaj ĉio. Kaj samtempe pensas, kiun ŝi prenos kiel anstataŭulon. Kutime ŝi eĉ ne pensas. Unue — ĉar anstataŭulo jam delonge estas elektita, kaj due — ĉar ŝi ĝenerale ne pensas.

Niaj patroj en malproksima juneco ŝatis nigrulinon, pikantan virinon. Tiam estis tempoj de triumfo de Carmen, kaj ili revis (ankaŭ ni) por morti ĉe tia tipo. Hodiaŭ ni jam ne volas morti. Ni serĉas en amo refreŝiĝon, gajniĝon. Envere ni ekflamiĝas, sed ni tuj rapide serĉas malvarmiĝon. Kaj ni ne volas nin iriti. Ni ne volas ankaŭ nekomprenblan virinon, ni ne volas divenadi enigmojn, sufiĉas por ni krucenigmoj de l' vivo. Ni ankaŭ ne volas, ke oni postulu de ni, ke ni estu ĉiam spritaj kaj lertparolantaj.

Kun virinoj je malhelaj haroj estis tiel: ni jetis nin antaŭ ili sur genuoj, dirante: Mi amas vin. — Tiam ni ricevadis aŭ „korbon“ (rifuzon) aŭ ni estis ĝis tia grado amitaj, ke tia persono konsentis dividi kun ni ĉian mizeron.

La blondulino ne enfalas en tiajn malsaĝajn pensojn. Ŝi nenion volas scii „pri“ mizero. Ŝi volas esti beleta, eleganta, havi flegitajn ungetojn, ŝi volas kviete kaj reĝe paŝi ĝis tagmezo de nia vivo.

Ŝi estas preta pasiĝi kun ni ankaŭ posttagmezon de la vivo, kondiĉe, ke ŝi trovos tie ĉi centĉevalan limuzinon.

Posedado ne nigroharulino eble faras el ni feliĉulojn, posedado de blondulino signifas, ke ni estas jam feliĉaj. — La vivo estas nervoziga. La blondulino faras bone al niaj nervoj. Ŝi estas somerloĝejo de nia koro, ŝi estas naturkuraco, ŝi havas bonguston kaj ŝi estas bongusta.

Povas esti, ke ĉio ne estas akurate. Malfacile estas skribi pri tio tiel precize, kiel malofte plenumiĝas sopiro de nia koro.

La viroj sopiras 995 fojojn el milo al blondulino — sed vane...

Jam eble tial, ke plimulto da blondulinoj ne estas blondulinoj veraj, sed falsitaj. — Al ni, viroj, cetere tio estas diable indiferenta; ni elektus volonte ankaŭ falsitan. Sed estas fakto, ke ne koloro faras el blondulino blondulinon.

La falsita blondulino konservas sian malhelan karakteron, kaj kiam ni proksimiĝas al tia belulino, ni rimarkas kun teruro, ke ŝi estas iom pikanta, silente interesa kaj ŝi volos, ke ni ŝin amuzu, sed kiam ni forkuras, ŝi faras grandan skandalon.

Estas viroj, kiuj de unua ekvido diferencigas veron de falso, se temas pri haroj. Tamen aliaj ekkonos oksigenitan akvon nur en sia rompita koro: Se vi estis al ni fidela — ho falsa nigroharulino! — vi partoprenis kun ni la sorton.

La blondulino estas kutime okupita per si mem. Kiam ŝi estas 18 jara, ŝi konas sian prezon en borso de vivo.

Antaŭe virino parolis: Mi havas talenton, do mi iras sur scenejon. Hodiaŭ ŝi iras scenejcn, ĉar ŝi estas blondulino. Kai tiu ĉi koloro de haroj sufiĉas ĝis tia grado, ke plua peno estas malnecesa. Direktoro ridas ekĝojigita, ne parolante pri publiko.

La blondulino, kiun ni amas, eble eĉ ne ekzistas. Ŝi estas nevidebla revo sur suna lumo aŭ roso en printempa nokto. Oni fotografas ŝin en ĉiuj pozoj, en ŝia ĉambro, aŭ en momento, kiam ŝi eksidiĝas en automobilon.

Ŝi havas (sur portreto) plej verajn perlojn kaj nenie viditan vestaĵon. Eble ŝi ne ekzistus, se ŝi ne estus en programo.

Kaj do ni dankas al fotografajo, unue pro tio, ke ni scias kiel aspektas nia revo, kaj due pro tio, ke nia arto al blondulinoj estas plej parte optike-kemia kutimo... Kaj ni forlasu riĉajn fruktojn de nia sperta koro al ties piedetoj, kiuj nin amas, kiuj kelktempe estas por ni fidelaj, kiuj faras skandalon, kiam ni forlasas ilin: nigrohar- kaj — malhelblondulinoj.

Esperantigis: W. Misiewicz (Radom).

PLENA KOMITATO DE P. E. D.

Ci sube ni publikigas liston de Plena Komitato de P. E. D., fiksitan dum la Lublina kongreso. Se ni ne ricevos iajn kompletigojn aŭ rifuzojn flanke de la interesitoj ĝis la 15-a de decembro k. j., ni konsideros la liston akceptita.

Ekzekutiva Komitato de P. E. D.

1. **Białystok:** S-ro Szapiro Jakób, Marsz. Piłsudskiego 33. 2. **Bydgoszcz:** F-toj Fethke, Petersona 11; Prof. Sygnarski Mieczysław, Kordeckiego 19; S-ro Prengel Franciszek, Kościelna 1; Pastro Kukułka Lucjan, Cieszkowskiego 6; S-ro Pankratz Antoni, Matejki 7; S-ro Krzysztofowicz Włodzimierz, Unji Lubelskiej 5 m. 3. 3. **Cieszyn:** S-ro Krysta Ludwik, Szeroka 3. 4. **Chojnice:** D-ro Mędrkiewicz Jan, Kasa Chorych. 5. **Gdynia:** S-ro Nowak Wincenty, Reda p. Gdynia. **Kraków:** Prof. Odo Bujwid, Lubicz 34; Dir. E. Tor, Smoleńsk 11; Ho-
dakowski T. Kurkowa 5 m. 3; Alfus Józef, Słoneczna 31; D-ro Dreher Leopold, Starowiślna 37, F-ino Weinsberg Regina, św. Anny 9; S-ro Kutscher Ludwik, Grodzka 9; 7. **Katowice:** S-ro Tichawski Jan, Plebiscytowa 25; D-ro Broder Henryk, skrz. poczt. 258, S-ro Kloss Maks, Dworcowa 13; 8. **Królewska Huta:** S-ro Kołodziej Emil, Mickiewicza 76. 9. **Lublin:** S-ro Lelek-Sowa Stefan, Sąd Okręgowy; S-ro Pruski Czesław, Przechodnia 2; S-ro Zorkraut Ado, Tatarska 2. 10. **Lwów:** S-ino Felsowa Regina, Słoneczna 1; S-o Schnützer Henryk, Brzuchowice. 11. **Łódź:** S-ro Lejzerowicz Izrael, Skwerowa 20; Inż. Loth Emiljan, Narutowicza 107. 12. **Mława:** D-ro Czubyński Antoni, Gimnazjum żeńskie; Prok. Sakowicz, Warszawska 65. 13. **Nowogródek:** Inż. Chmieliński Michał, Urząd Wojewódzki. 14. **Poznań:** Prof. Olszowski Włodzimierz, Ratajczaka 4-6; Prof. Dro Nowakowski Stanisław, Wjazdowa 3; Dro Słuzar Stanisław, Biblioteka Uniwers. 15. **Przemysł:** S-ro Schützman Artur, Mickiewicza 5. 16. **Płock:** Pastro Furmanik Adam, Dobrzyńska 29; S-ro Sitek Michał, Dobrzyńska 27. 17. **Sosnowiec:** Dro Adolf Ingster, Przejazd 1; S-ro Czechowski Bolesław, Mickiewicza 9. 19. **Tarnów:** F-ino Traumówna Irena, Towarowa 338. 20. **Toruń:** D-ro Dziejdz Ignacy, Szeroka 43. 21. **Wilno:** Prof. Muszyński Jan, Wielka 24; Prof. Fajnsztajn Daniel, Zawalna 15/11; S-ro Gerszaler K. Piłsudskiego 23. 22. **Warszawa:** S-ino Cense Eugenia, Al. Jerozolimskie 101; D-ro Róbin Wilhelm, Marszałkowska 113; Prof. Loth Jerzy, Flory 3 m. 10; S-ro Nowakowski Piotr, Jerozolimka 101;

S-ino Muszkattblat Paulina, Krochmalna 15; S-ro Wiesenfeld Edward, Ogrodowa 3; S-ro Dratwer Isaj, Dzielna 25 m. 6; S-ro Zawada Jan, Zaciszna 2; F-ino Weinstein Halina, Leszno 99 m. 5; S-ro Zamenhof Feliks., Marszałkowska 48.

POLLANDA KRONIKO.

LWÓW. Post la lublina kongreso revenis niaj ĝesamideanoj kun nova fervoro kaj jam komencis en nia Societo viglan, postlibertempan laboron. Dank' al kelke da fervoruloj la Societo ekvigligiĝis. Dum ĉiusemajnaj kunvenoj estas gaje, samideanoj venadas multnombre kaj parolas nur esperante. En preparo estas kelke da aranĝoj. Speciale grandan intereson vekas la humora „Viva Gazeto“, per kiu la fervoruloj volas komenci la novan, pli intensan vivon de nia Societo. — Lunde la 14-an k. m. okazis la unua post libertempoj parolado. S-ano Z. Zieliński raportis pri la lublina kongreso. — La kursoj ankaŭ vige funkcias. Ilin ĝvidas niaj fervorulinaj: f-ino L. Nadel kaj lvova „pastrino Ce“ f-ino Frucht, kiu por la bonega Ce-metodo gajnis jam tutan armeon da komencantoj kaj lernantoj de pedagogia kurso. Maliculoj asertas, ke tion faris ne Ce-metodo, sed... nigraj okuloj de la „pastrino“... (Z.).

WARSAWA. Ĝenerala Kunveno de Turista Esperantista Rondo ĉe Z. T. K. La Juda Landkonema Societo (Z. T. K.) komprenante la signifon de internacia lingvo Esperanto por la turistiko, fondis laŭ la iniciato de redaktoro Oskar Berman Esperanto-Turistan Rondon. La Rondo ekzistas de 30. X. 1930 j. kaj elmontris intensan agadon en la Societo per aranĝo de esper. kursoj, prelegoj kaj ekskursoj.

La 13. X. 1932. j. okazis ĝenerala kunveno de la Rondo, kie oni detale raportis pri la agado ĝisnuna kaj preparolis la planon de estonta laboro.

La kunvenon malfermis red. Oskar Berman, kiu en sia parolado prezentis la taskojn de la Rondo kaj vokis la kunvenintojn al aktiva kunlaboro por reorganizi la Rondon.

La kunvenon prezidis S-ro S. Piernik, kiu prelegis pri agado de la Rondo. De la raporto oni sciigis, ke dum la tempo de ĝia ekzisto la Rondo aranĝis 6-kursojn de esperanta lingvo (2 kursojn sub ĝvido de f-ino Lidja Zamenhof kaj 4 sub ĝvido de S-ro M. Guterman). Estis aranĝitaj prelegoj de hinda samideano Sinha, Vienano-Hugo Steiner, prezidanto de Lodza Esper. Societo-Lejzerowicz.

Dum unu el tiuj klubvesperoj S-ro Red. Oskar Berman oferis al la Rondo 2-esp. standardojn kun konformaj surskriboj. Okazis multnombraj ekskursoj: al Łódź (80 personoj), al Płock (70 personoj), laŭ invito de esperantistoj - Marjavitaj, al Kraków al la Universala Esperanta Kongreso, al Białystok ekskurso turista-esper. de eksterlandaj samideanoj - reprezentantaj 36-landojn. Ĉiuj ekskursoj okazis sub ĝvido de red. Oskar Berman.

Ĉiusemajne vendrede okazas klubvesperoj kaj prelegoj en esp. lingvo i. a. pri turismo. Oni aranĝis 2 - revuprezentadojn (Szopka) en esperanta lingvo, kiuj havis grandan sukceson (ĉeestis ĉ. 500 - personoj).

La biblioteko fondita de s-ro red. O. Berman, kiu oferis la unuajn 25 librojn estas provizita de multaj novaĵoj i. a. esperanto-turismaj. La legejo posedas esp. gazetojn de la tuta mondo.

La raporto estis vaste diskutata. Oni decidis disvastigi la propagandon de esperanto en ĉiuj filioj de Z. T. K. en Polujo (24 filioj) kaj aranĝon de propagand-ekskursoj tra Polujo.

En la Ĝvidantaro de la Rondo estis elektitaj ĝesamideanoj: Red. Oskar Berman, — ĝenerala ĝvidanto de la Rondo, M. Guterman — ĝvidanto de klubvesperoj kaj aranĝoj, S. Piernik — sekretario ĝenerala, Roma Włodawerówna — sekretariino, M. Bulecki — bibliotekisto, membroj de Estraro P. Litwakówna, Cejlon, kiel anstataŭantoj: Czernicki, J. Herszfeldówna.

La Ĝenerala Kunveno akceptis jenajn rezoluciojn:

1. La Ĝenerala Kunveno de T. E. R. O. postulas plenumon de decido, akceptitan dum la Ĝenerala Kunveno de Z. T. K., uzi la Esper. Lingvon, kiel lingvon oficialan sur ĉiuj legitimiloj kaj presadoj de Z. T. K.

2. La Ĝenerala Kunveno de T. E. R. O. postulas plenumon de decido, akceptitan dum la Kunveno de Z. T. K., nomiĝi la Ekskurso - Domo en Zakopane „Espero“.

La novelektita Estraro jam energie laboras por la disvastigo de Esp. inter la turistoj. Severin Piernik.

En „Czasopismo Spółdzielni Rolniczych“ (Revujo de agrikulturaj kooperativoj) aperadas lecionoj de Esp. Kvankam aŭtoro ne estas subskribita, ni divenas en li nian fervoregan samideanon Jan Zawada. Gratulon!

WILNO. Post la reciproka esp. ekskurso Wilno - Białystok nia esper. grupo ĉe Vilna Juda Turista S-to (Ż. T. K.) organizis i. a. ankaŭ esper. ekskurso'n al Pola maro (Danzig, Gdynia, Zopot, Oliva) kaj al la urbo Lida — ĉie oni bone kaj amike akceptis niajn viltajn ĝesamideanojn.

Nia esper. grupo sendis nian prezidanton s-anon S. Szyk, kiel oficialan delegiton al la V-a Pollanda Esp. Kongreso en Lublin. La 12. XI. nia delegito S. Szyk raportis publike en nia klubejo kaj konatigis la impresojn pri la V-a Esp. Kongreso en Lublin. La ĉeestantaro aŭskultis kun intereso kaj la Vilnaj gazetoj raportis pri ĝi en grandaj artikoloj. Tio estis brilega kaj bonega propagando por nia ideo kaj montris, ke esperanto vivas, floras kaj progresas.

Dum la V-a Lublina Esp. Kongreso nia delegito S. Szyk invitis la VI-an Pollandan Esp. Kongreson en nian malnovan historian kaj belegan urbon Wilno.

RECENZOJ.

Kun vera ĝojo ni konstatas en nia lando fondiĝon de Esperanta Novelbiblioteko, kiu eldonas bonajn librojn por malkaraj prezoj. Bonega okazo antaŭ la festo de l' esperanta libro. El pluraj ekzempleroj jam eldonitaj ni recenzas en tiu ĉi n-ro nur du, — la aliajn en venonta. Ĉiuj riceveblaj ĉe ni. La Red.

NAUM JERUSALMI: „Eksiĝo“ „Esperantlingva Novelbiblioteko“ N-o 1. Eldonejo N. Szapiro, Warszawa.

En simplaj, sed klaraj vortoj, bele esperantigis s-ro L. Vienano malgrandan noveleto'n s. t. „Eksiĝo“.

Kortuŝa estas ĝia enhavo. Tragika la profunda amo de ĉastkoraj, iuna jemenido al junulino, neglektanta lian profundan senton kaj disiganta ĝin sen konscienciproĉoj. La modesta noveleto trafas al koro de leganto kaj absorbas lin tiamaniere, ke li ne pli frue formetus ĝin, ĝis kiam li ne tralegus la lastan el la malmultaj paĝoj. G. S.

BOLESŁAW PRUS: „La vizio“. „La veŝto“. „Esperantlingva Novelbiblioteko“. N-o 2., Eldonejo N. Szapiro, Warszawa.

La noveloj de B. Prus ne bezonas rekomendon, la nomo de la aŭtoro parolas per si mem. La elekto de tiuj du noveloj por traduko estis tre ĝusta, ĉar „La vizio“ kaj precipe „La veŝto“ estas treege belaj, kortuŝaj kaj certe plaĉos al la internaciaj legantoj, vekante en ili interesigon por aliaj verkoj de B. Prus.

La traduko de Lidja Zamenhof flustila, simpla kaj klara faciligas la plenan ĝuon kaj kontentiĝon de tiu legajo. H. K.

RADIO.

La plej proksimaj perradiaj prelegoj de s-o prof. Bujwid.

La 14-an de decembro (merkredo) je la 22 h. 40 m.: „L. Zamenhof kaj lia verko“ — esperantlingve.

La 15-an de decembro (ĵaŭde) je la 16 h. 40 m. pollingva memorparolado pri la Majstro.

La prelegojn aŭdigos la stacioj en Kraków kaj Warszawa, eble ankaŭ aliaj relajsoj.

La okazigo de ili estas granda sukceso kaj efiko de „bombardado“ al la stacioj per petskriboj. Dankon! sed ne ĉesu daŭrigi pluen. Ni esperas pli belajn rezultojn.

DE LA REDAKCIO.

Varmega peto al est. niaj kunlaborantoj, korespondantoj k. t. p.:

Skribu koncize, mallonge, ĉar ni ne havas lokon por longaj artikoloj. La valoro de via revuo multe profitos. La Red.

Vi abonas Polan Esperantiston — sed demandu vian plej proksiman samideanon, ĉu li ankaŭ ĝin abonas.

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss, Kraków.

Drukarnia L. Gronusia i Ski, Kraków, ul. Stolarska 6.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI — PÓKI ZAPAS STARCZY!

Bang — La hontemulo. Unua kiso.	Zł.	0.80
Belmont — Sonoj esperantaj	„	1.00
Biro — Fraŭlino Ida, Porzsolt — La vojo malsupren, trad Rezeips „	„	0.80
Czubryński — Esperanto i Esperantyzm; Wyd. I.	„	1.25
„ — Esperantyzm; Wyd. II.	„	3.00
Genthon István — La pentroarto en la malnova Hungarujo (trad. Dr. Fr. Szilágyi) bind	„	26.50
Greffkowicz — Niemi przemówią	„	1.50
„ — Spóźnione hasła, ze słown. esp.-pol.	„	0.50
Grosjean - Maupin — Plena Vortaro de Esperanto	„	23.50
Jeruŝalmi — Eksiĝo, tłum. Leono Vienano	„	0.80
Kabe — Internacia Krestomatio	„	2.50
Kuźma — Esperanto; gramatyka w 5 lekcjach	„	0.50
Prus — La vizio. La veŝto, tłum. Lidja Zamenhof	„	0.80
Romanov — La mistero. Unu horo, tłum. I. Dratwer	„	0.80
Smogorzewski — Pol-Pomeranio	„	4.50
Strindberg — Amo kaj pano. Aŭtuno.	„	0.80

plus 10% na przesyłkę; polecona 60 gr. więcej, do nabycia w wyd. „**Pol-a Esperantisto**“, Kraków, Lubicz 34. — Konto P. K. O. 406.660.
Bezplatny katalog książek wysyłamy na żądanie.

Ukazał się podręcznik

JĘZYKA MIĘDZYNARODOWEGO ESPERANTO

systemu Braille'a dla ociemniałych.

Wydawnictwo Państwowego Instytutu dla Głuchoniemych i Ociemniałych.

Warszawa, pl. Trzech Krzyży 4/6.

Cena egzemplarza wraz z przes. zł. 2.—

Zamówienia należy kierować pod wyżej wymieniony adres.

Jam aperis lernolibro

„ESPERANTO — LINGVO INTERNACIA“

laŭ Braille'a sistemo por blinduloj.

Eldonanto: Ŝtata Instituto por Surdmutuloj kaj Blinduloj,

Warszawa, pl. Trzech Krzyży 4/6.

Prezo de unu ekzempl. kun aŭfranko zł. 2.—

Mendojn direktu al suprecitata adreso.

Polskie Akademickie T-wo Esperantystów — Warszawa
prowadzi

Kurs korespondencyjny języka Esperanto.

Kurs polega na tym, że uczestnik jego otrzymuje podręcznik języka Esperanto, podzielony na 12 lekcji, przerabia co tydzień jedną lekcję tłumaczy ćwiczenia z Esperanta na polski i odwrotnie, poczem przesyła je do poprawienia.

Aby zostać uczestnikiem kursu, należy wpłacić zł. 15.— (ewentualnie w dwóch ratach: 10 zł. przy zapisie zaś resztę po czwartej lekcji). Opłata ta obejmuje całość kursu wraz z samouczkiem, poprawą przerobionych ćwiczeń i przesyłkami pocztowymi.

Opłatę oraz ćwiczenia (przesyłane w zeszytcie) należy kierować pod adres:

Polskie Akademickie T-wo Esperantystów, Warszawa, Leszno 99. m. 5.

10^o -an rabaton

okaze de

„FESTO DE LA LIBRO”

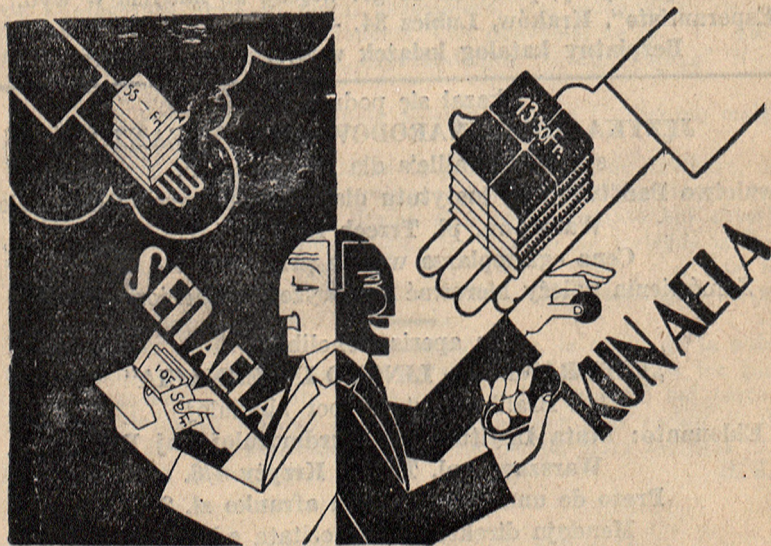
RICEVAS ĜIS LA 31 DE DECEMBRO K. J. ĈIU AĈETANTO ĈE
LIBREJA FAKO DE

„POLA ESPERANTISTO” KRAKÓW, LUBICZ 34.

KONTO P. K. O. 406 660

— POSTULU SENPAGAN KATALOGON! —

JEN, KIEL ASPEKTAS ĈIU SERIOZA ESPERANTISTO



T I A L

RAPIDE UZU LA NUN SENDATAN ALIGILON KAJ RESENDU ĜIN AL
LITERATURA MONDO (POR AELA) HUNGARUJO, BUDAPEST IX.
MESTER U. 53.

ĈU VI JAM RENOVIGIS LA ABONON POR J. 1932?

SE NE

PAGU TUJ JE NIA KONTO P. K. O. 406.660.

Abonu mem kaj varbu novajn abonantojn por la sola esperanta gazeto
en Pollando!

Redaktor odpowiedzialny: Juljusz Kriss.

Drukarnia L. Gronusia i Ski, Kraków, ul. Stolarska 6.